

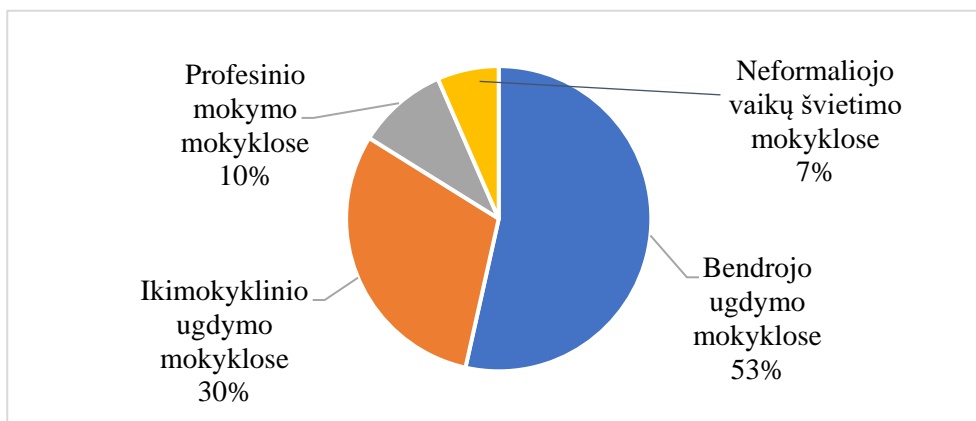
Panevėžio miesto savivaldybė

Panevėžio m. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą (toliau – PKT) vykdo Panevėžio švietimo centras (toliau – Centras)¹.

2021–2022 m. m. Panevėžio miesto savivaldybėje dirbo 2 114 pedagoginių darbuotojų, iš jų 1 131 (53 proc.) – bendrojo ugdymo, 642 (30 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 203 (10 proc.) – profesinio mokymo, 138 (7 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas nedidelis savivaldybės pedagoginių darbuotojų, dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (4 %) – 2019–2020 m. m. jų buvo 1 180, 2020–2021 m. m. – 1 159. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose mokytojų skaičius šiek tiek padidėjo – 1 %, profesinio mokymo – 13 %, o neformaliojo vaikų švietimo įstaigose – 4 %.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Centras vykdė 49 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) PKT programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 4 482 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su 2021 m., matyti, kad 2022 m. Programų vykdyta mažiau. 2021 m. didesnis dėmesys buvo skirtas prioritetams *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*, ypač jo kryptis *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas*, ir *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas*, ypač jo kryptims *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas* ir *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*. 2022 m. daugiau Programų vykdyta ir daugiau dalyvių pritraukta pagal prioriteto *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas kryptį Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas*.

¹ Prieiga internete <https://www.paneveziosc.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*

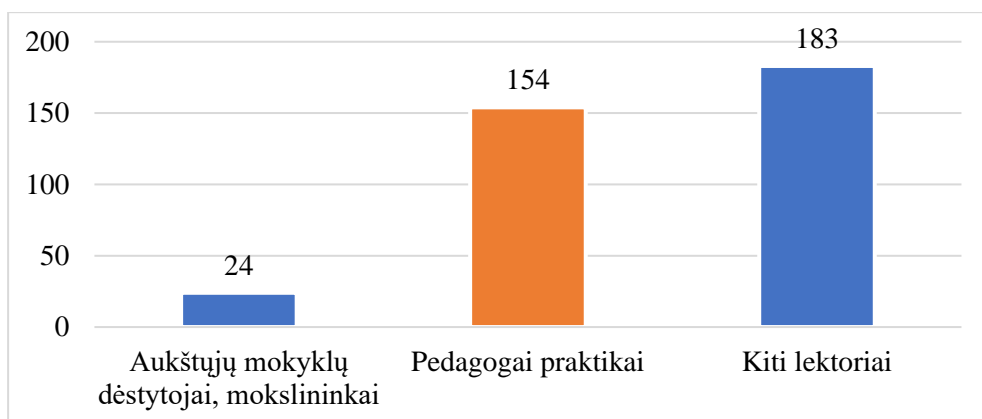
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	20	1 282
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	6	586
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	8	513
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	6	183
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	17	1 586
Mokinio skirtųjų suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	9	642
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	8	944
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	12	1 614
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	5	536
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	2	460
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	5	618
Iš viso:	49	4 482

Miesto pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektorais (psichologais, sveikatos specialistais, Centro darbuotojais ir kt.).

2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas dažniausiai įgyvendino kiti lektoriai

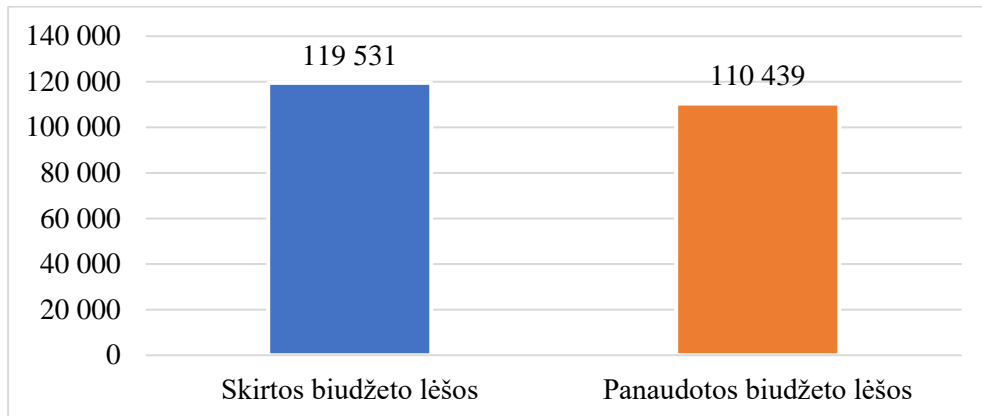
Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudotos beveik visos PKT skirtos lėšos (žr. 3 pav.). Nors 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., 2022 m. jų panaudota daugiau nei 2021 m. (82 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 92 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(Centro interneto svetainės puslapių apžvalgos, atliktos 2023 m. vasario–gegužės mėn., duomenimis)

Centras siekia sudaryti miesto pedagogams palankias sąlygas siekti profesinių kompetencijų, kurios atitiktų švietimo sistemos pokyčių keliamus reikalavimus. Informacija apie PKT Programas ir jų vykdymą viešinama registracijos sistemoje *Semiplius*, Centro interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose. Renginių laikas derinamas pagal dalyvių poreikius. Dauguma jų vyksta dalyvių darbo vietose. PKT Programos, skirtos mokyklos bendruomenei, rengiamos kartu su mokyklų vadovais, atsakingais už mokytojų profesinį tobulėjimą. Kiekvienai mokyklai, vadovaujantis mokyklos įsivertinimo ir (ar) išorinio vertinimo duomenimis bei metų veiklos uždaviniais, rengiama atskira Programa. Apie PKT renginių poreikį sprendžiama atlikus mokyklų bendruomenių mokymosi poreikių, suaugusiųjų mokymosi analizę ir apibendrinimus, taip pat išanalizavus testinių ir trumpalaikių renginių grįžtamojo ryšio anketas.

2023 m. Centro svetainėje skelbiamas kiekvieno mėnesio darbo planas, kuriame nurodomi renginiai pagal ilgalaikes ir trumpalaikes Programas, kartu skelbiami jų lektoriai, konsultantai, valandų skaičius, dalyvių tikslinė grupė, vieta, data, registracija, renginio trukmė (jo pradžia ir pabaiga) fiksuojama registracijos sistemoje *Semiplius*, tik prie renginių nenurodytos prioritetinės PKT sritys, patvirtintos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023–2025 metams. Jei Programa ilgalaikė ir susideda iš modulių, tai nurodoma renginio pavadinimo skiltyje.

Metodiniai renginiai (parodos, konkursai, metodinių būrelių susirinkimai, projektų ir pasidalijimo gerą patirtimi renginiai) skelbiami atskirai. Savo strateginiame plane Centras yra įsivardijęs, kad pedagoginiams darbuotojams rengiamos kvalifikacijos tobulinimo programos, atsižvelgiant į šalies bei rajono švietimo prioritetus ir pedagogų bendruomenių profesinio tobulėjimo poreikius, tačiau prioritetinių PKT sričių, patvirtintų Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023–2025 metams, ar savo išsikeltų PKT prioritetinių sričių svetainėje neskelbia. Centras taip pat neskelbia ilgalaikių PKT Programų ar jų sąrašo.

Pagal svetainėje pateiktus duomenis matyti, kad konsultuojamos bendruomenės ar pavieniai asmenys projektų rengimo ir įgyvendinimo temomis. Mokykloms vyksta konsultacijos STEAM ugdymo tematika.

Centras vykdo įvairus regioninius projektus, mokytojai ir Centro darbuotojai dalyvauja nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose, jų renginiuose. Centre vyksta konferencijos, kuriose dalijamasi gerą patirtimi. Edukaciniame banke paskelbtos mokytojų edukacinių veiklų kortelės, kuriose aprašoma mokytojų vykdyta įdomi veikla, pateikti jų el. pašto adresai.

Didelis dėmesys skiriamas atnaujinto ugdymo turinio (toliau – UTA) įgyvendinimui mokyklose. Organizuojami mokymai atskirai kiekvieno dalyko mokytojams, skirti pasirengti

įgyvendinti UTA: planavimas pagal atnaujintas programas, kompetencijomis grįsto ugdymo pamokoje raiška, dalykų integracijos galimybės ir pan. Mokykloms rengiami šie mokymai: specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių klasės (grupės) veiklos (pamokos) organizavimas, aplinkos struktūravimas, mokymo priemonių parinkimas ir pritaikymas UTA kontekste. Centro svetainėje pasigendama naudingos informacijos apie UTA – susijusių dokumentų, rekomendacijų, mokomosios medžiagos.

Anketuojant renkama grįžtamoji informacija iš PKT renginių dalyvių ir lektorių. Metodiniuose būreliuose aptariama, kaip seminaruose įgytą patirtį ir žinias pedagogai pritaiko savo darbe, rajono ugdymo įstaigų direktorių pavaduotojai teikia grįžtamąjį ryšį po mokyklų bendruomenėms organizuotų renginių, vykdo refleksiją, stebi ugdymo procesą.

Registracija į renginius vykdoma elektroninėje renginių registracijos sistemoje *Semiplius*, paspaudus registracijos nuorodą prie kiekvieno renginio pavadinimo.

Remiantis Centro veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

PKT poveikis ugdymo kokybei ir mokinių pasiekimams savivaldybės lygmeniu matuojamas analizuojant mokyklų ugdymo planus, veiklos įsivertinimo, išorinio vertinimo rezultatus, mokyklų vadovų metinės veiklos ataskaitas, Centro ilgalaikių vertinimo anketų rezultatus, Valstybės kontrolės skelbiamas ataskaitas, tarptautinių tyrimų (pvz., TALIS) duomenis, nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (toliau – NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP) ir valstybinių brandos egzaminų (toliau – VBE) rezultatus.

Savivaldybės ir Centro duomenimis, pedagogams, dalyvavusiems kvalifikacijos tobulinimo veiklose, pateikiamos mokymų naudingumo įvertinimo anketos, kuriose dalyviai nurodo naujai įgytų žinių taikymo ugdymo procese galimybes ir poveikį mokinių pasiekimų gerinimui. Periodiškas renginių vertinimas padeda vykdyti bendrą PKT situacijos stebėseną (atliekama mokymų vertinimo analizė, identifikuojamos stipriosios ir tobulintinos sritys, įvertinamos rizikos).

Savivaldybės ir Centro duomenimis, tiesioginį PKT poveikį NMPP, PUPP ir VBE rezultatams įvertinti sunku, tačiau ugdymo planų, veiklos įsivertinimo ir išorinio vertinimo rezultatų, mokyklų vadovų metinės veiklos ataskaitų analizė bei ŠVIS duomenys rodo šias tendencijas: padidėjo abiturientų, įgijusių vidurinę išsilavinimą ir tais pačiais metais toliau besimokančių universitetuose, procentinė dalis; socialinių mokslų, biologijos ir fizikos VBE rezultatai geresni nei šalies vidurkis. Įvertinus jas galima teigti, kad **pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai**.

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas daro **poveikį ir savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**. Ankstesnių metų duomenų analizė rodo, kad savivaldybės išsikelto mokytojų profesinio tobulėjimo prioriteto – *STEAM (gamtos mokslai, technologijos, inžinerija, menai ir kūryba, matematika) ugdymo* – įgyvendinimas paskatino šias tendencijas: gerokai padidėjo pamokų, vykdomų kitose mokymosi erdvėse, skaičius; sustiprėjo mokyklų bendradarbiavimas su verslo įmonėmis; daugėja profesinio tobulėjimo renginių, skirtų mokyklos bendruomenei.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- *ieškoti* galimybių stebėti pedagogo kvalifikacijos dinamiką po mokymosi pagal PKT Programas, jam padedant / motyvuojant pritaikyti įgytas žinias;
- *priskirti* Programų turinį prioritetinėms 2023–2025 m. PKT sritims;
- interneto svetainėje *plėtoti* pagalbos mokyklų vadovams ir mokytojams UTA įgyvendinimo klausimais galimybes, papildant ją praktinės veiklos pavyzdžiais.